

Kongsholmskolen

Skolestart 1965

Af Lisbet og Flemming Birkmann, Anni Nolling, Ellinor Vedsted, Inga Bach, Arne Halmø, Inge Holten Nielsen, Hugo Rasmussen og Allan Christiansen. Alle er tidligere lærere ved Kongsholmskolen.

Øvrige medvirkende: Leif Nolling og Kurt Bach.

Ny skole i en ny bydel

Anledningen til denne historie er, at det er 40 år siden, at den nye og endnu ikke færdigbyggede skole Kongsholmskolen den 12. august 1965 modtog sine første 261 elever. Det blev for skolebørnene et møde med en skole, der var meget anderledes end det, de hidtil havde oplevet. Anderledes fordi alt var nyt, ukendt, uprøvet og usikkert. En ny bydel – Albertslund Syd – var under opførelse (planlagt med 2.233 boliger, som skulle huse ca. 7.000 beboere).

Indflytningen startede i 1964 og i et uset tempo. Der blev bygget 60 boliger pr. måned over en 3-4 årig periode. Det var noget, som satte det gamle samfund under pres, herunder dets skolevæsen. Kongsholmskolens første viceskoleinspektør har fortalt, at han i skoleåret 1964/65 som lærer på Vridsløselille Skole var klasselærer for en 4. klasse med 42 elever! Overbelægningen skyldtes tilflytningen i Albertslund Syd, hvor den første skole altså endnu ikke var færdigbygget.

En statistik, som vil gå over i historien

Selv om hovedformålet med denne beretning er ”det personlige vidnesbyrd”, er det nødvendigt at bringe lidt befolknings- og skolestatistik. Her ved kan man bedre forstå baggrunden for en af de største lokale opgaver i Danmark både menneskeligt, politisk, økonomisk og planlægningsmæssigt. Den tog sin begyndelse midt i 60’erne. En opgave som involverede alle og som kom til at præge dem og deres virke!!

| Albertslund | 1960 | 1965 | 1970 | 71/72 | 1975 | 1980 | 1985 | 1989 |
|--------------------|-------------|-------------|-------------|--------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Antal indbyggere | 3412 | 5235 | 21871 | 26547 | 30595 | 30705 | 29146 | 29098 |
| Antal skoleelever | | 700 | 3400 | 5164 | 6647 | 6293 | 4798 | 4005 |
| Antal lærere | | 40 | | 389 | 432 | 531 | 499 | 475 |

| Kongsholmskolen | 1965/66 | 1970/71 |
|------------------------|------------------|----------------|
| Antal elever | 261 ¹ | 911 |
| Antal klasser | 14 | 45 |
| Antal lærere | 11 | 61 |

Skolebyggeriet, forsinkelser og kriser

Som forbillede for Kongsholmskolen valgte politikerne og deres rådgivere i "Albertslundudvalget" Kirsebærhavens Skole i København, tegnet af arkitekterne Nørgaard-Petersen og Hougaard Nielsen. Disse arkitekter blev i 1961 antaget til at projektere Kongsholmskolen (og senere andre nye skolehuse i det nye Albertslund).

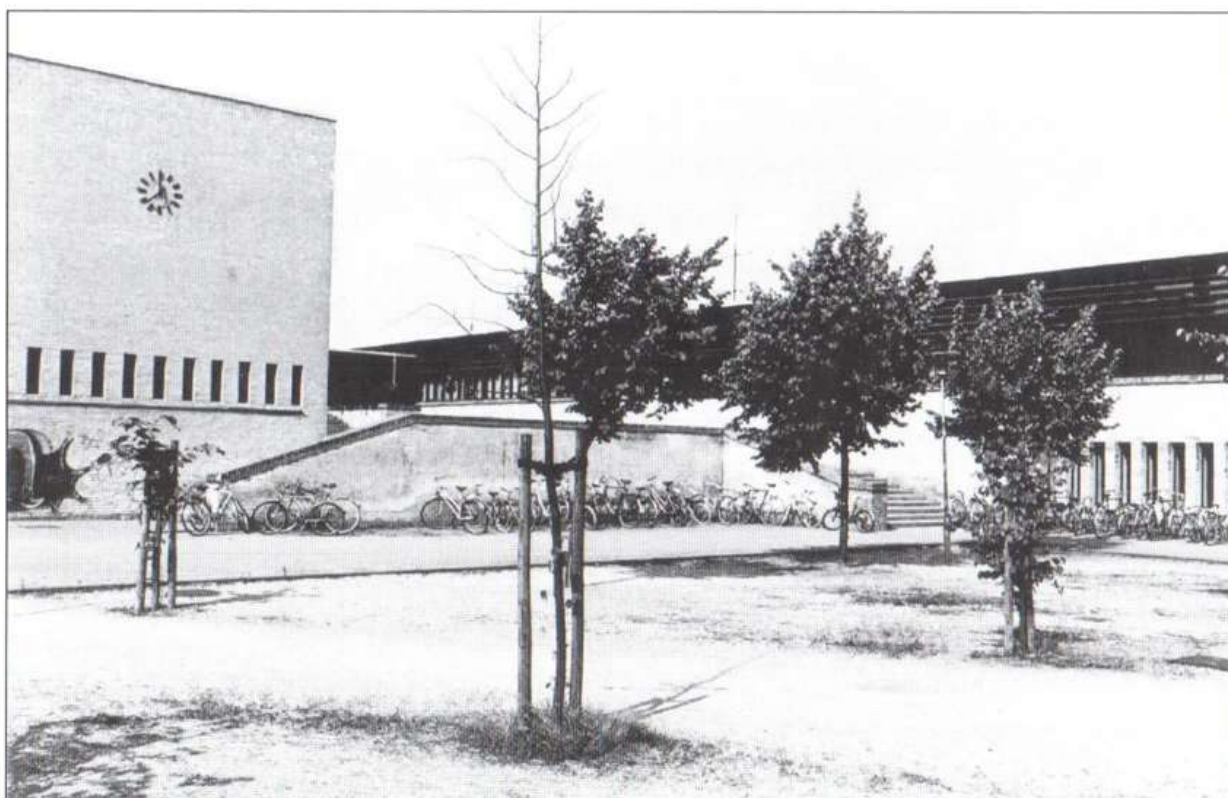
Kongsholmskolen bygges som en 3-sporet skole med plads til 650-750 elever. Skolen anlægges som en kamskole, d.v.s en skole bygget op omkring en centralfløj (indeholdende 9 faglokaler og lærerværelse). Ud fra centralfløjen byggedes klasseafsnittene (A,B,C og D med i alt 30 klasseværelser) som kammens "tænder". Derudover er der 2 gymnastiksale og en fest- og teatersal, tænkt som en moderne udgave af de gamle forsamlingshuse – et kulturelt centrum for den nye bydel. Klasseafsnittene er i absolut særklasse, hvor de lyse klasselokaler er bygget op omkring og med udsigt til små lukkede atriumhaver, som blev individuelt beplantet med bl.a. canadiske tujaer. Byggestilen er stilren og "rå", og de anvendte byggematerialer er af en god og holdbar kvalitet med mursten, klinker og egetræsdøre på toiletterne! Generelt kom såvel elever som lærere til at befinde sig godt i disse omgivelser. Ved den officielle indvielse af skolen, som fandt sted 24. september 1966, da skolen var blevet færdigbygget (2. etape med fag-

¹ I skoleåret 1965/66 startede Kongsholmskolen med at optage elever til og med 6. klassetrin

lokalerne), fik byggeriet da også mange lovord. Albertslund Posten skrev dengang ”Skolen er meget nær det fuldkomne”.

Ved indvielsen afslørede borgmester Hans Nielsen, at skolen ikke var bygget uden problemer. Og disse er det værd at dykke lidt ned i. Tiden fra 1961, hvor sognerådet godkendte skolebyggeriet, til efteråret 1966, hvor byggeriet var færdigt, må have været træls for Hans Nielsen. I mere end en forstand havde borgmesteren dengang travlt. For udviklingen pressede på! Gang på gang måtte borgmesteren tage ind i ministeriet for at argumentere for og dokumentere, at Kongsholmskolen skulle stå klar så tidligt som muligt i forhold til tilflytningen. Og samtidig måtte han også sikre sig, at kommunens ansøgninger blev hevet ud af og fremrykket i ministeriets sagsbunker!!

Hertil kom store økonomiske problemer affødt af byudviklingen. Byggeriet af Kongsholmskolen var meget tæt på at blive stoppet på grund af pengemangel! I et bemærkelsesværdigt notat til magistraten, dateret den 2. september 1965, gennemgår borgmesteren finansieringen af byggeriet. Byggeriet var anslået til kr. 12.648.000 med en lånefinansiering på kr. 5.980.000 og et udækket lånebehov på kr. 6.668.000. Endvidere oriente-



Kongsholmskolen 1985. (Lokalhistorisk Samling Albertslund)

rede borgmesteren magistraten om, at en ansøgning om optagelse af udenlandske lån var blevet nægtet af finansministeriet, som henviste til indenrigsministeriets midler, som var stillet til rådighed for kommuner med ondt i økonomien. Der redegøres for konsekvenserne ved en standsning af byggeriet, og notatet slutter med:

”Uanset de dystre perspektiver ses ingen anden udvej end en standsning, såfremt der ikke kan forventes hurtig hjælp fra staten”

Byggeriet af Kongsholmskolen blev heldigvis ikke stoppet. Det blev i 1965 reddet af midlertidige statsmidler.

Ingen overordnede lokale krav til hverken skolebyggeriet eller til den pædagogiske linie

I flere henseender er processen omkring Kongsholmskolen historisk og skolefagligt interessant. Herstedernes Kommune var først i 60'erne en meget lille landkommune med beskedne administrative, tekniske og økonomiske ressourcer. Sognerådet bestilte og købte en nøglefærdig skole, som opfyldte kravene i ”Den blå betænkning”² fra 1958. Der blev ikke stillet lokale overordnede krav til byggeriets indretning. Noget tilsvarende gør sig gældende på det pædagogiske område. De sparsomme kilder fra den tid, herunder personer, som dengang var relativt tæt på det lokale politiske system, har ingen erindring om, at der blev stillet særlige lokale krav til byggeriet eller til skolens ledelse og lærere.

De 11 lærere, som startede på Kongsholmskolen den 12. august 1965, havde således alene ”Den blå betænkning”, deres læreruddannelse, deres ungdom, gåpåmod og en god portion idealisme (som de fik hårdt brug for de kommende år) som ballast.

2 Undervisningsvejledning for folkeskolen: Indeholder vejledninger om alt fra undervisningsplaner og -indhold pr. fag pr. klassetrin til lokalernes størrelse og indhold

Skoleinspektør Viggo Larsen



*Viggo Larsen.
(Foto: Jytte Nielsen, 1992.
Lokalhistorisk Samling
Albertslund)*

Da stillingen som skoleinspektør ved den ny-opførte Kongsholmskolen skulle besættes, var der 16 ansøgere, hvoraf kun 1 var lokal. Den siddende skolekommission kunne dog ikke enes om en prioriteret indstilling til undervisningsministeren, men valgte at indstille 5 ansøgere sideordnet. Efter en række samtaler med de indstillede ansøgere og skolekommissionens formand udnævnte undervisningsminister K. B. Andersen lærer ved Herstedernes kommunale skolevæsen, Viggo Larsen, til skoleinspektør ved Kongsholmskolen.

Viggo Larsen (1926-1998) stammede fra Kalundborg, hvor han tidligt gik ind i det frivillige ungdomsarbejde i FDF, og her gjorde han som leder sine første pædagogiske erfaringer. Dog var det ikke en uddannelse som lærer, der lå først for, men derimod en håndværkeruddannelse som bager. Det viste sig dog hurtigt, at det at arbejde med børn trak så meget i Viggo Larsen, at han søgte optagelse på Frederiksberg Seminarium, hvorfra han i 1952 blev dimitteret som lærer for så allerede samme år at tiltræde en stilling ved Vridsløselille Skole.

Da stillingen som førstelærer ved Herstedøster Skole blev ledig, søgte og fik Viggo Larsen den, vel vidende at skolens levetid var begrænset, idet kommunalbestyrelsen havde besluttet at bygge en ny og tidssvarende skole som erstatning for de 2 landsbyskoler i Herstedøster og Herstedvester.

Da Roholmskolen stod færdig i 1963 fortsatte Viggo Larsen sin lærergerning her, indtil han i 1965 blev udnævnt til skoleinspektør ved Kongsholmskolen.

Som første og eneste ansatte ved den nye skole måtte Viggo Larsen sideløbende med sin undervisning på Roholmskolen bruge tid og kræfter på at deltage i møder om den nye skole, planlægge undervisningen, vælge og købe bøger, indskrive elever, ansætte lærere, lægge skema og sikre, at alt det praktiske omkring skolens opstart var til stede og fungerede, et arbejde der også lagde beslag på hele hans sommerferie.

Men han nåede det.

I interviews med lokale blade samt i sin tale ved Skt. Hansbålet i Albertslund Syd i 1965 gør Viggo Larsen rede for sine pædagogiske ideer og om det at drive skole.

Pædagogiske visioner

Hans største ønske for den nye skole var, at den måtte rumme mange glade børn, som også skulle lære noget. Undervisningen skulle tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at børnene som noget naturligt fik lyst til at komme på skolen, også uden for skoletid, f.eks. i lektieklubber og til fritidsundervisning.

Om forældrene udtalte han flg.:

"Det er mit håb, at der mellem forældrene og skolen vil opstå et nært samarbejde. Forældrene må aldrig nogensinde føle, at de kommer til ulejlighed på skolen. De skal til hver en tid være velkomne, og det skal nødvendigvis være sådan, at man kun ser forældre, når de kommer for at klage over et eller andet."

På et spørgsmål om hans holdning til børnehaveklasser var svaret:

"Hvis det er for at give barnet et indtryk af skolen, så er det en god ide, men hvis det er for at lave en social foranstaltning, så er det ikke godt."

At undervisningen for Viggo Larsen var skolens vigtigste funktion betød absolut ikke, at han ikke havde forståelse for og engagerede sig i løsninger, der kunne afhjælpe de sociale problemer, der var i et udflyttersamfund.

Feriekolonier

Det bedste eksempel er vel nok hans initiativ til oprettelse af feriekolonier. Da sommeren 1966 nærmede sig, stillede flere og flere elever det samme spørgsmål: "Hvornår kan vi komme på feriekoloni?" Hertil måtte Viggo Larsen jo sige, at vi ikke havde sådan en ordning, som børnene kendte fra deres tidligere skoler i København. Viggo Larsen havde meget svært ved at overse de skuffede ansigter og følte også, at der var et kæmpe behov for ferieoplevelser hos de børn.

Med ildhu og overtalelsesevner fik han trukket et lille tilskud ud af kommunens kasse, så der kunne etableres fripladser for de børn, der trængte mest, og så stort var hans engagement, at lærerkollegiet bakkede op om ideen og deltog ulønnet.

På den måde gennemførtes i 1966 den første feriekoloni i en spejderhytte ved Vester Skerninge på Sydfyn.

I de følgende år afvikledes feriekolonier for op til 100 elever om året på blandt andet Langeland, i Nymindegab, på Handbjerghus og på Venø i Limfjorden.

I starten af 1970'erne besluttede kommunalbestyrelsen, at kommunen skulle overtage feriekolonierne og tilbyde dem til elever fra alle skoler, *"for det skulle jo ikke være en fordel at være elev på Kongsholmskolen."*

Et udsagn Viggo Larsen senere kommenterede med ordene: *"Det var den eneste og største tak lærerne og jeg fik for vores store arbejde."* Heri lå, som Viggo Larsen sagde, en stor ros til Kongsholmskolen. Men for børnene blev det en ulempe. Fremover blev færre udtaget til koloniophold, og de kom sammen med lærere og elever fra andre skoler, så den pædagogiske sammenhæng gik tabt. Og selvfølgelig blev det også dyrere for kommunen, idet Kongsholmskolens lærere ganske ulønnet havde deltaget i feriekoloniarbejdet.

Ideer contra realitet

Lærerkollegiet voksede hurtigt, og allerede det andet år var de lærere, der i skoleåret 1965-66 sammen med Viggo Larsen havde lagt linierne for skolens undervisning og hele arbejdsform, kommet i mindretal. Samtidig presede en stærkt politisk engageret forældregruppe på for at få gennemført ordninger, der ikke altid var i overensstemmelse med Viggo Larsens grundlæggende holdninger og visioner.

I et videointerview mange år senere fortæller han da også, hvordan han mange gange i de første år kom til at græde, når han tog fra hjemmet i Herstedøster til skolen, ved tanken om de vilkår for undervisning, man bød børnene.

Heldigvis – som han tilføjer – så blev det jo med årene meget bedre.

Det sociale samvær

Viggo Larsen var meget bevidst om, at en stadig voksende gruppe af unge lærere havde behov for at blive rystet sammen og lære hinanden at kende, ikke kun professionelt, men også privat. Derfor tog han initiativ til adskillige fester og sammenkomster og inviterede bl.a. på natmad efter forskel-

lige møder. Her kunne man fortsætte debatter og måske finde løsninger på uafklarede problemer. Blandt de første lærere på Kongsholmskolen står disse uhøjtidelige aftenmøder stadig klart og rart i erindringen.

Første og eneste skoleinspektør ved Kongsholmskolen

Det faldt i Viggo Larsens lod at bygge en skole op og gennem 24 år lægge sit pædagogiske engagement i at udvikle og forbedre den skole, han havde fået betroet. Det var også ham, der 24 år senere måtte se sin skole ophøre og som den sidste lukke og slukke.

De første ansættelser

Da lærerne til Kongsholmskolen skulle ansættes i 1965, var skolekommissionen meget grundig. Lærerne blev spurgt om mange ting såsom private forhold, pædagogik og interesse for frivilligt fritidsarbejde m.m. Flere følte samtalen som et lidt ubehageligt forhør. En enkelt lokal ansøger undgik dog seancen, fordi man kendte hinanden i forvejen. Der blev ansat 10 lærere.

Skoleinspektør Viggo Larsen fordelte lærerkræfterne, så alle fik 1 eller 2 klasser at være klasselærer for.

| | | |
|------------|------|---|
| Lærer | hr. | John Hansen var klasselærer for 3. b |
| Lærerinde | frk. | Dagny Buhl Jensen for 2. c |
| Lærerinde | frk. | Elisabeth Jespersen for 1. c og 4. b |
| Lærer | hr. | Arne Halmø Kristensen for 6. |
| Skoleinsp. | hr. | Viggo Larsen for 3. a |
| Lærerinde | fru | Anni Dyrehauge Nolling for 2. a |
| Lærer | hr. | Niels Peter Nielsen for 1. a og 5. |
| Lærerinde | fru | Lisbeth Nordlund for 1. b |
| Lærerinde | frk. | Inga Petersen for 2. b |
| Lærerinde | fru | Ellinor Vedsted Pedersen for 1. d og 4. a |
| Lærerinde | frk. | Ragna Westphal for 2. d. |

Herudover var Erling Nielsen blevet ansat som skolebetjent.

Det første skoleår

Skolebyggeriet

Kongsholmskolen startede, mens den endnu var under opførelse, den 12. august 1965 med 261 elever i 14 klasser fra 1. – 6. skoleår. På det tidspunkt var to af senere fire klassegeange med hver otte lokaler nogenlunde færdige. Det var en byggeplads, man startede på, og den 1. skoledag manglede der i øvrigt borde og stole til alle eleverne.

Flere elever/flere klasser

Den stadige tilstrømning af nye børn – i en periode 1 til 2 om dagen – samt problemerne med at fungere i en halvt færdigbygget skole stillede store krav til lærerstaben, hvoraf kun få havde egentlig undervisningserfaring. Det blev heller ikke lettere, da man ved juletid pga. elevtallet måtte dele nogle af klasserne. Der var nemlig ikke lokaler nok, og så fik man problemerne med ”vandreklasser”, dvs. at eleverne ikke havde et hjemsted, men rykkede rundt i lokaler, hvor klassen mødte senere, gik før eller måske havde idræt. Dette er et upraktisk ”fænomen”, da det bl.a. kan være svært at huske, hvor man skal hen i næste time, og hvor man skal opbevare taskerne m.m. i frikvartererne. Problemet løste sig næste år, da skolen var færdigbygget, men dukkede op igen først i 70’erne, da elevtallet kulminerede.

Sammenhold/samarbejde/møder

Der blev imidlertid fra hver enkelt ansats side gjort en stor indsats for at få skabt rammerne for en god skole, og internt herskede der et godt og tillidsfuldt sammenhold, så også arbejdet i såvel lærerråd som i de efterhånden mange underudvalg forløb tilfredsstillende. Kalenderen var lige fra starten booket godt op især med disse møder. Men desuden var der møder i fælleslærerrådet, i lærerkreds 3B, med forældrene fra den enkelte klasse – herunder også forældrekonsultationer (skrækkeligt udtryk) og fælles forældreaftener med foredrag og film.

Fritidsundervisning

Kongsholmlærernes engagement i deres elevers trivsel bevirkede, at der allerede i det første år blev iværksat en række muligheder på skolen for at beskæftige børnene i deres fritid.

Det var jo Viggo Larsen, der foreslog oprettelsen af en fritidsklub på skolen. Lærerne var med på ideen. Eleverne fik bl.a. tilbud om at deltage i idrætsaktiviteter, formning, håndarbejde, lektiehjælp og film i 2 timer pr. dag. Lærerne meldte sig til et forskelligt antal timer, og som så meget andet dengang var der tale om et ganske ulønnet arbejde.

Et værdifuldt initiativ på dette tidspunkt, hvor Albertslund i høj grad savnede fritidsinstitutioner.

Lejrskoler og hytteture

Allerede første år blev der arrangeret lejrskole. 6. klasse kom til Bornholm. Og i de flg. år var eleverne med på mange hytteture og lejrskoler. Det var ikke ualmindeligt, at en klasse kom på 4-5 af den slags ture i skoleforløbet. Ind imellem blev der holdt en såkaldt lejrskoleuge, hvor klasserne tog af sted samtidig, men så kneb det med at skaffe lærere nok. Heldigvis kunne man trække på forældrene, som i de allerfleste tilfælde var meget positive over for skolen.



Jørgen Clevin og børn underholder ved skoleindvielsen 1966. (Lokalhistorisk Samling Albertslund)

Indvielsen

Skolen blev først færdig og indviet den 24. september 1966. Dagen blev fejret på forskellig vis, dels i klasserne og dels i festsalen, som lige netop nåede at blive færdig. Her underholdt Jørgen Clevin med sin kendte pædagogiske tegnekunst, godt hjulpet af flere elever. Ved en reception holdt skolenævnets formand Bodil Johansen, borgmester Hans Nielsen og skoleinspektør Viggo Larsen hver en tale. Om aftenen var der et arrangement for forældrene i festsalen.

Oplevelser/historier, som lærerne husker dem

De/du

Ved mit første forældremøde i 1965 orienterede jeg klassens forældre om, at jeg gerne ville have, at eleverne sagde ”du” til mig i stedet for ”De”. Det blev nedstemt, da forældrene var bange for, at det gik ud over disciplinen i klassen.

Reprimanden

Efter en lejrskole i det jyske havde vi et ret langt ophold på Fredericia bane­gård. Jeg købte en is til hver elev.

Lejrskoleregnskabet blev afleveret og sendt til kommunen. Efter nogle dage blev jeg kaldt ind på kontoret, hvor jeg blev belært om, at kommunens penge ikke måtte bruges til is.

Bøn og salmesang

I 1960’erne var det stadig almindeligt, at man på en skole samlet eller klassevis begyndte dagen med en salme og fadervor. I instruks for lærerpersonalet på Kongsholmskolen stod der i §3: ”En classes første time kan indledes med en kort andagt: salmesang eller bøn eller begge dele”.

I en enkelt klasse klagede nogle forældre over brug af denne mulighed. Så for ”husfredens” skyld blev det fremover til en morgensang eller –salme uden bøn.

En løsning på pladsproblemerne i de små lokaler

En dag kom en af skolens dygtige og meget kompetente klasselærere, Anette Boisen, ind på kontoret og præsenterede et projekt, hvor der var

indrettet et læseloft midt i klasseværelset. Det løste problemet med for mange børn og manglende trivsel.

Viggo Larsen videresendte ansøgningen med følgende bemærkning: *”Anbefales, dog er jeg ikke overbevist om, at læseindlæringen styrkes, selv om eleverne svæver midt mellem gulv og loft”*

Ansøgningen blev godkendt!

Albertslund Syd - 1966

I foråret 1966 søgte Herstedernes Kommune lærere. Ikke så langt fra København og alligevel næsten på landet, og så var der de magiske ord: Kommunen vil være behjælpelig med at finde en bolig. Både min mand og jeg blev indkaldt til samtale, og vi fik begge tilbudt stilling. Så var der det med en bolig. Vi fik tilbudt et gårdhavehus. Et gårdhavehus? Vi anede ikke, hvad det var, men et helt nybygget hus lige i nærheden af, hvor vi skulle arbejde – det kunne ikke være bedre. Godt nok var der familiemedlemmer fra København, der var bedre orienterede end os fra provinsen. ”Nej, det kan da ikke passe, at I skal bo i den araberby.” En forårsdag kom vi ad Albertslundvej over jernbanen og så et helt fantastisk syn. Der lå en hel by, skinnende hvid, solen funkede i alle ovenlyskuplerne. Der var endnu ikke nogen beplantning og Kanalens Kvarter var ikke bygget endnu, så der var udsigt over hele Albertslund Syd. Det var smukt.

”Plejer er død”

I de første år på Kongsholmskolen passede udtrykket ”plejer er død” for alvor. Der var næsten ingen traditioner, ingen gamle vedtagne ideer om, at sådan gjorde man altså her. De fleste af os kom direkte fra seminariet uden fastlåste forventninger om, hvordan tingene på en skole skulle foregå.

I 1966 blev lærerantallet på skolen fordoblet, og de fleste flyttede til Albertslund. Vi var nogenlunde jævnaldrende - familie, venner og bekendte boede andre steder - så vi så en del til hinanden uden for skolen. I begyndelsen havde de fleste af os ikke børn selv, derfor var der tid til manganen en hyggesnak om eftermiddagen.

Børnene kom så til efterhånden. Seks barsler på et skoleår kunne nok få en viceinspektør sat i arbejde med at finde vikarer. Godt nok var en barselsorlov kun på seks uger, men alligevel....

Lærerne indbyrdes var dus, men man var Des med Viggo Larsen – sjovt nok sagde han du til lærerindernes mænd.

Eleverne sagde også De til lærerne. I begyndelsen var der et par stykker i 2. klasse, der sagde du, men efterhånden som man kom til det punkt i den hjemlige opdragelse, gik de over til De. Tiltalen var Frøken – deraf kom så udtrykket Frøkenens mand.

Da ”revolutionen” kom til Kongsholmskolen

I slutningen af 60’erne var tidens ”unge guruer” 2 lærere, Bo og Dan, hvis bedrift var at smide et læs brugte brædder i en skolegård i København. Det gav så megen omtale, at de samtidig fik lejlighed til at luften deres synspunkter om en omvæltning af folkeskolen i ”det senkapitalistiske samfunds efterår”. Det syntes skolenævnets formand Bodil Johansen var så spændende, at de blev inviteret til et samlet forældrearrangement på Kongsholmskolen. Forinden skulle de optræde på et møde på Roskilde Højskole, og det lykkedes for Viggo Larsen, at vi fik lov til at overvære mødet.

Ikke overraskende var synspunktet, at alle autoriteterne skulle fjernes, før det anarkistiske samfund kunne skabes. Mere overraskende var det, at synspunkterne ikke vakte den store genklang.



Skolegården. (Lokalhistorisk Samling Albertslund)

Næste station var så Kongsholmskolen. Ved mødets start blev alle tilhørerne opfordret til at gå ud i skolegården, mens Bo og Dan ”forberedte noget”. Der stod vi så alle i en kold og mørk skolegård og frøs og kedede os i ca. 10-15 min. Da vi blev kaldt ind i salen, spurgte Bo og Dan om, hvordan vi havde haft det. De fleste svar var ”ad h... til”. ”Sådan har eleverne det 5-6 gange om dagen i frikvartererne,” lød svaret fra Bo og Dan. Dette fik hos mange øjnene op for, hvor kedelig skolegården var, og de efterfølgende års debatter om en bedre skolegård tog udgangspunkt i denne oplevelse.

Lærerrådet havde valgt Allan Christiansen og Hugo Rasmussen til at sidde i panelet. Debatten gik åbenbart lidt trægt efter Bo og Dans mening, så de kaldte skolen for et LIGKAPEL!! Til sidst foreslog de, at alle skulle lægge sig på gulvet med benene i vejret for bedre at slappe af, sådan sluttede denne aften. Synet af ca. 100 forældre liggende på gulvet i festsalen har printet sig dybt i min hukommelse.

Tilflytterne og tidens brydninger

I ”Projekt Vild Vest” fra 1993 blev der på video gennemført personinterviews med kendte og ukendte albertslundere, bl.a. med Viggo Larsen, som fortalte om sit liv og virke siden 1952, hvor han startede herude som lærer ved Vridsløselille Skole. I afsnittet, hvor Viggo Larsen fortæller om, hvordan Kongsholmskolen blev startet og om specielt de første par år, bliver interviewet meget intenst og følelsesladet og på sin vis dramatisk.

Et par citater fra interviewet:

”Det bedste, folk har, er deres børn, og dem overlader man ikke til andre ukritisk og uden at stille krav! Det er i orden, men det gik hårdt til”.

”Barnet i centrum – alt skulle være så interesse- og lystbetonet, gøre hvad de ville, nedbrydning af enhver autoritet.”

Den ”bølge” som ”ramte” skoleinspektøren og hans 10 lærerinder og lærere, var en slags forløber for det berømte ”68-ungdomsoprør”. Yngre generationer fik dengang et andet syn på det etablerede, på traditionerne og på autoriteterne. Og så er skolen det første sted, hvor det bemærkes. På

godt og mindre godt bliver den påvirket af det i skolearbejdet og i forholdet mellem elev og lærer i den daglige undervisningssituation. Dette normbrud blev forstærket herude, hvor alt var nyt.

Kongsholmskolen som politisk platform

Flere kommende lokalpolitikere, kommende ledere i boligbevægelsen og fagbevægelsen startede deres lokale virke i livet omkring Kongsholmskolen som forældre, som medlemmer af skolekommission og skolenævn³.

Kongsholmskolen indførte som den første skole i Albertslund Kommune samlæsning i 1971

Et ungt, engageret og entusiastisk lærerråd med skoleledelsen i spidsen indførte i 1971 samlæsning efter den daværende folkeskolelovs §21. Samlæsning stod som betegnelse for den pædagogiske udvikling, der fandt sted inden for folkeskolen i slutningen af 60'erne og begyndelsen af 70'erne, hvor man gik bort fra at dele overbygningens elever i henholdsvis 8., 9., 10. klasser og 1., 2. og 3. realklasser og i stedet lod eleverne fortsætte sammen i deres klasser - de klasser, de havde været sammen i fra 1. - 7. klasse. Fagene, der omfattedes af samlæsningen, var dansk og orientering, de praktisk-musiske fag, gymnastik og religion. Jo mere en skole stræbte efter at nærme sig enhedsskolen, jo flere fag involveredes i samlæsningen, f.eks. engelsk, tysk, matematik og fysik - de sidste fire fag endnu kun ved ret få skoler i landet. For de førstnævnte fags vedkommende efterhånden ved mange skoler, bl.a. Kongsholmskolen.

Der var fra politisk side stor interesse for samlæsningen, så man bevilgede ekstra tid til forberedelse og efterbehandling af undervisningen for de lærere, som var involveret i samlæsningsforsøget.

Kongsholmskolen oplevede i disse år megen pædagogisk fornyelse og erfaringer med fælles skemalagte timer, fællesemner, variable klassestørrelser, større åbenhed og indsigt vedr. tværgående lærersamarbejde, ligesom forældresamarbejdet blev styrket. Det var hårdt og tidskrævende for alle parter. Og det krævede ressourcer.

3 Skolenævn på Kongsholmskolen fra april 1966. Ordningen er fra 1962.



Andemor udrugede i årevis sine ællinger i en af skolens atriumgårde og måtte efterfølgende have hjælp til at komme ud til en nærliggende sø. (Lokalhistorisk Samling Albertslund)

Da forsøgsperioden udløb, kunne lærerrådet, som på daværende tidspunkt havde afgørende indflydelse på, hvad der kunne ske af ændringer i skolens pædagogiske praksis, og det lokale politiske system ikke blive enige om vilkårene for en fortsættelse af samlæsningen, så forsøget stoppede fra skoleåret 1972/73.

Kongsholmskolens lukning

I Albertslund Posten d. 14. september 1983 var hovedoverskriften på forsiden: "Kongsholmskolen er for dyr at sætte i stand."

Efter 18 år skulle vi altså læse i AP, at lukning af Kongsholmskolen var aktuel. Det var med spænding, lærerne afventede kommunalbestyrelsens vedtagelse af sektorplanen d. 27. september 1983. Deraf fremgik det i principbeslutningen:

Kongsholmskolen skal nedlægges. Nedlæggelsen skal ske ved gradvis nedtrapning i tæt samarbejde med skolen, således at de elever, der går på skolen, berøres mindst muligt. Sektorplanen tilsiger også skolenævnet, at skolen under hele planlægningen og gennemførelsen af den besluttede

nedlæggelse får mulighed for at gøre sine synspunkter gældende og får indflydelse på den praktiske tilrettelæggelse af afviklingen.

Indtil 1985 blev der arbejdet efter ovenstående planer; men den 18. maj 1985 skriver den daværende formand for skoleudvalget Vibeke Storm Rasmussen, at skolen ikke ser sig i stand til at komme med et forslag til en plan, der langsomt og mest lempeligt for alle fører skolen frem til en deling, således at fem klasser kommer til Nordmarkskolen, og fire klasser kommer til Vridsløselille skole.

Hvorfor skulle skolen også det? Den havde ikke bedt om at blive delt!

21. januar 1986 sendte skolenævnet brev til den nye skoleudvalgsformand, Jette Kammer Jensen, at næsten alle lærere var enige om, at en sådan deling var dårlig. Skolenævnet fandt ud af, at Vridsløselille Skole i 1989 ville have plads til alle resterende ni klasser. Skoleforvaltningen afviste denne mulighed den 4. august 1986.

I december 1988 besluttedes det at samle alle 10. klasserne på 5 skoler i kommunen. Det fik som konsekvens, at den endelige placering af klasserne fra Kongsholmskolen blev: fire klasser til Sydskolens, tre klasser til Vridsløselille Skole og de sidste to klasser til Nordmarkskolen.

Denne lange nedlæggelsesperiode var skyld i mange ubesvarede spørgsmål omkring både elevs og lærers forflyttelse. Det blev fra kommunen påbudt, at skoleskift til andre skoler i kommunen ikke kunne finde sted. Så derfor valgte flere forældre at flytte deres børn på privatskoler. Lærerne måtte finde sig i tvangsforflytninger i løbet af disse år.

Kongsholmskolens nedlæggelsesprocedure har både været et skoleeksempel på, hvordan det kunne gøres godt og også gå temmelig skævt. Regulering af skolens økonomi, ekstra tildeling af timer til ledelse og skolebibliotek gjorde, at skolen rent praktisk fungerede godt; men ringe lydhørhed mellem de implicerede parter mudrede sagen godt til undervejs. Kongsholmskolens situation havde ikke fostret større forståelse blandt politikerne, forvaltning og kolleger end en påpasselighed over for, at Kongsholmskolens lærere ikke skulle høste fordel af skolenedlæggelsen!!

Gennemsnitligt var 4 lærere blevet forflyttet hvert år, og i nedlæggelsesåret skulle 18 lærere skifte arbejdsplads.

Om en ting er alle implicerede parter enige: Aldrig at nedlægge skoler med så lang en nedlæggelsesperiode - Det skal ske i et hug!!

Kongsholmskolens historie afspejler på mange områder Albertslunds udvikling lige fra de politiske, skolefaglige og demografiske problemstillinger til de alment menneskelige. 6 ud af de 11 lærere, som startede Kongsholmskolen i august 1965, viede deres lærergerning (37-44 år) i Albertslunds tjeneste. 3 oplevede både start og afslutning, 2 kom til at opleve 2 skolelukninger, og alle kom til opleve andre af Albertslunds skolehuse - nogle frivilligt og andre efter store omplaceringskabler. Sådan kan arbejdslivet forme sig. Denne lidt lange beretning er endnu længere og mere detaljeret. Så for den interesserede læser, for gamle elever og lærere findes der yderligere materiale i Lokalhistorisk Samlings arkiver.

Kilder

Michael Lassen: En skole fylder 100 år. Herstedernes Kommune, 1972

Albertslund Kommune: Kommunalbestyrelsens beretning 1966-1970

Søren Meyling: 40 år - 1947-1987: Vridsløselille Andelsboligforening – en levende boligforening. Vridsløselille Andelsboligforening, 1987

Henning Sørensen: Albertslund i tusind år. Lokalhistorisk Samlings Venner, 2000

Skolehuse i Albertslund. Albertslund: Fællessamlingen, 1989 (Video: VHS og DVD). Lokalhistorisk Samling



Lærerkollegiet 1971. (Lokalhistorisk Samling Albertslund)

Personinterview fra "Det vilde Vest". Lokalhistorisk Samling, 1993
(Video: VHS)

Kommunale arkivalier. Lokalhistorisk Samling.

Nøgletal Albertslund kommunes skolevæsen (1970-1989), Lokalhistorisk Samling

Diverse årgange af Københavns Kommunes Statistiske Årbog

Kredsbladet nr. 6, 1989: Medlemsblad for Danmarks Lærerforening kreds 25

Albertslund Posten: 1965 (nr. 3, 4, 5, 6, 7, 9 og 10), 1966 (nr. 2, 3, 4, 5, 6, 33, 37, 38, 39, 43 og 44), 1983 (nr. 37), 1989 (nr. 26) og særnummeret:

Albertslund Posten i 25 år

Viggo Larsens arkiv. Lokalhistorisk Samling

John Hansens privatarkiv

Inga Bachs privatarkiv

Flemming Birkmanns privatarkiv

Mundtlig kilde:

John Hansen, lærer på Kongsholmskolen (1965-1989), derefter på Sydskol-
len og senere på Vridsløselille Skole